

Innhold

Forord	13
Innledning – om modernisering og bokens innhold	14
<i>Jan Ole Vanebo, Tor Busch, Kurt Klaudi Klausen og Erik Johnsen</i>	
Del I Moderniseringstrender, ideer og praksiser	15
Del II Det økonomiske perspektiv – marked og konkurranse	16
Del III Det ledelsesmessige perspektiv – nye ledelsespraksiser	18
Del IV Legitimitetsperspektiv	19

Del I Moderniseringstrender, ideer og praksiser

Kapittel 1 Institusjonell ombygging av staten og offentlig sektor	22
<i>Jan Ole Vanebo</i>	
Innledning	22
Staten som organisasjon og institusjon	22
Sosiale revolusjoner	26
Globalisering, stat, marked og sivilsamfunn	27
Miljø, naturmangfold og klima	28
IKT, media og den redigerte offentlighet	29
Individualisering, rettsliggjøring og brukerfokus	30
Tradisjonell og ny arkitektur	31
Kapittel 2 Den nyliberalistiske staten	34
<i>Tormod Hermansen</i>	
Det ideologiske grunnlaget for offentlig forvaltning	35
Det konservativt-liberale hegemoni	36
Sosialdemokratiets aktive stat	37
Nyliberalismens framvekst	39
Impulser utenfra	40
Nyliberalismens (stats)ideologi	42
Den nyliberalistiske stat under press?	43
Nyliberalismens motkrefter	45
Mot en avskalling av statsambisjonen?	46

Kapitel 3 Fra Public Administration over New PA til NPM – en fortolkningsramme for reformer	48
<i>Kurt Klaudi Klausen</i>	
Fra public administration over New PA til NPM	49
NPM – et samlekoncept	51
To søjler i NPM	53
Argumenter for og imod NPM	55
Nye krav til offentlig ledelse i politik og administration	56
Det næste årti: strategisk ledelse, kommunikativ ledelse og koncernledelse	60
Kapitel 4 Fusioner i det offentlige – den strategiske håndtering	62
<i>Kurt Klaudi Klausen</i>	
Fusionens kronologi og forandringsstrategier	64
Samordning og integration på mange arenaer	68
Den politiske arena: politisk integration, magtens omplacering	68
Produktionsarenaen: strukturel, teknisk og procedurel integration	68
Den sociale arena: social integration	69
Den kulturelle arena: kulturel integration	70
Markedet: nye arbejdsdelinger og produktionsenheder, hvilke institutioner overlever?	71
Bevidsthedsarenaen: skabelse af fælles viden og bevidsthed	72
Arena for tro og visioner: mod ny fælles mening	72
Arena for arkitektur og æstetik: nye fælles fysiske og symbolske udtryk	73
Fusioner og organisationsforståelse	74
Kapittel 5 Grensen mellom privat og offentlig sektor i endring	78
<i>Tor Busch</i>	
Funksjons- og rollefordeling	79
Autoritet og styringslogikk	81
Legitimitet og institusjonell forankring	85
Verdier og identitet	87
Oppsummering	88
Chapter 6 New Public Organisations: A Revivalist Movement	89
<i>Nils Brunsson</i>	
New public organisations	90
Incomplete organisations	91
Constructing organisations	91
An institutional shift	93
In the world of organisations	95
Comparisons	96
More reformers and reforms	97
Ideas, practice and reconstructive reforms	97
Maintaining hope	99

Avoiding practice	100
Choose the right practice	101
Hopeful interpretations	101
Organisations and hope	102
A revivalist movement	102

Del II Økonomisk perspektiv – marked og konkurranse

Kapittel 7 Interne markeder – fokus på bestiller–utfører-modellen 106

Tor Busch og Jan Ole Vanebo

Teoretisk grunnlag	106
Prinsipal–agent-teori	107
Public Choice-teori	109
Transaksjonskostnadsteori	110
Bestiller–utfører-modellen	112
Bestillerfunksjonen	112
Utførerfunksjonen	114
Interne markeder	116
Oppsummering	119

Kapitel 8 Den offentlige sektor på kontrakt: temaer, erfaringer og utfordringer 120

Carsten Greve og Niels Ejersbo

En offentlig sektor på kontrakt	120
Kontrakter i den offentlige sektor – temaer og typer	122
Kontraktformer	123
Udbredelse og erfaringer med udlicitering og interne kontrakter i danske kommuner	127
Muligheter og utfordringer	130
Indretningen af den politiske og administrative organisation	131
Nye vilkår for politisk og administrativt lederskab?	131
Påvirker anvendelsen af kontrakter relationen mellem borgere og politikere?	132

Kapittel 9 Fungerer målestokksanalyse som et styringsverktøy i offentlig sektor? 133

Leiv Opstad og Hans Ole Rolfsen

Innledning	133
Forutsetninger for målestokksanalyser	134
Profesjonen	135
Administrasjonen	135
Det politiske systemet	136

Erfaring med målestokksanalyser	138
Erfaring fra kommunalt nivå	138
Erfaringer fra statlig virksomhet	138
Statens erfaring med kommunesektoren	139
Eksempel på bruk av målestokksanalyse	141
Omstillingsprosessen	141
«Krise» en forutsetning for anvendelse?	145
Sluttkommentar	146

Kapittel 10 Fra tempel til butikk **147**

Inger Johanne Pettersen

Innledning	147
De store reformene	147
Fordelingsspørsmålene	148
Strukturendringer	149
Fritt sykehusvalg og pasientrettigheter	150
De norske reformene og de internasjonale reformtrender – hybridisering	151
Fra budsjettkobling til markedsstyring	152
Kvasimarkeder	152
Høy ressursbruk i spesialisthelsetjenesten	154
Det norske stykkprissystemet	155
Problemer med kostnadskalkyler	157
Produksjonsavhengige budsjetter	158
Modellproblemer	159
Dysfunksjonelle sider ved prissystemet	159
Fra velferdsgoder til markedsgoder?	161
Stykkpriser som økonomisk insentiv	161
Den reformerte spesialisthelsetjenesten og trendene framover	163

Kapittel 11 Offentlige anskaffelser – noen prinsipielle dimensjoner **165**

Jan Ole Similä

Introduksjon	165
Hva forstår vi med offentlige anskaffelser?	166
Organisering av anskaffelsesfunksjonen	169
a) Policyutvikling og ledelse	170
b) Regulering av anskaffelsesområdet	171
c) Autorisering og godkjenning	172
d) Anskaffelsesfunksjonen	172
e) Feedback	173
Anskaffelser, en kompetansemessig krevende utfordring!	174
Avsluttende betraktninger	177

*Del III Ledelsesperspektiv
– nye ledelsespraksiser*

Kapitel 12 Fra New Public Management til Professional Public Management	180
<i>Erik Johnsen</i>	
Problemstilling	180
Nogle utviklingstræk – og hertil hørende indviklingstræk	180
Ledelseskørekortet	182
Ledelsesbevidsthed, udøvelse af ledelse	183
Ledelsesmiljøer	184
Individuel lederadfærd	186
Floraen af ledelsesmodeller, How-to og simpelthen Do it	191
Konklusion	195
Kapittel 13 Mot en ny ledelsespraksis	196
<i>Erik Johnsen, Jon Aarum Andersen og Jan Ole Vanebo</i>	
Normative oppskrifter på ledelse	196
Teoretisk-analytisk referanseramme	196
Lederatferd	197
Ledelsesbevissthet	199
Ledelsesmiljøets komponenter	200
Ledelsesprosess, ledelseskommunikasjon og samspill	202
Normative krav til ledelse	204
Danmark – kodeks for god toppledelse	205
Sverige – ti kjennetegn for lederskap	207
Norge – Plattform for ledelse i staten	209
Kapittel 14 Lederatferd og endringsledelse i offentlig og privat sektor	212
<i>Jon Aarum Andersen</i>	
Innledning	212
Del 1 Lederatferd i private og offentlige organisasjoner	213
Lederatferd	213
Offentlige og private organisasjoner og deres ledere	214
Konklusjon	218
Del 2 Endringsledelse i offentlig og privat sektor	218
Den teoretiske modellen	219
Analyse av ledeses forandringspotensial	221
Konklusjon	223
Del 3 Hvordan kan forskjellene forklares?	223
Organisatoriske forskjeller	224
Valg av yrke	224
Kriterier for opprykk til sjefsposisjoner	224
Oppsummering	225

Kapittel 15 Fra endringsledelse til innovasjonsledelse i offentlig sektor	226
<i>Åge Johnsen og Hans Christian Garmann Johnsen</i>	
Fra endring til innovasjon	228
Innovasjon i offentlig sektor	229
Organiseringen av innovasjonsprosessene	231
Innovasjon og motstand mot endringer	234
Innovasjon og offentlige styringsformer	235
Kunnskapsregimer og offentlige forvaltningsformer	238
Konklusjon: regimer, ulik kunnskap, ulike innovasjoner	241
Sluttnote	242
Kapittel 16 Nye trender i offentlig ledelse	243
<i>Tor Busch</i>	
Innledning	243
Nettverksledelse	245
Verdibasert ledelse	251
Politisk ledelse	256
Ny offentlig ledelse – utopi eller realitet?	261
<i>Del IV Legitimitetsperspektiv</i>	
<i>– omdømme, kontroll og ansvar</i>	
Kapittel 17 Fra forvaltning til forretning – identitetsledelse i praksis	264
<i>Av Stein Jonny Valstad</i>	
Fra forvaltning til forretning – Fylkesbilene i Nord-Trøndelag blir til TrønderBilene AS	265
Organisasjonsidentitet	268
Identitetsledelse	269
Håndtering av den monolittiske identitet	269
Håndtering av subidentitetsmangfoldet	272
Håndtering av nøkkelinteressentene	276
Kapitel 18 Strategisk bruk af kommunikation: Ledelsesretorik, offentlighedsarbejde og nichepleje	281
<i>Anker Brink Lund</i>	
Ledelsesretorik	282
Offentlighedsarbejde	285
Nichepleje	289

Kapitel 19 Corporate Communication som styringsideal for offentlig kommunikation	293
<i>Henrik Merckelsen</i>	
Sammenhængskraft i afsenderes kommunikation	294
Organisationens nødvendige arbejdsdeling	295
Differentiering og integration	296
Kontrol vs. fleksibilitet	297
Identitet, image og branding	298
Organisationens image og identitet	298
Tillid, kompleksitet og forenkling	299
Brand'et som ledelsesmæssigt udgangspunkt	300
Offentlige relationer kontra det offentliges relationer	302
Borgerservice som stakeholder management	302
Offentlig dialog som hyklerisk strategi	303
Corporate communication – på vej imod et nyt styringsideal for offentlig kommunikation	304
 Kapitel 20 New Public Management og evaluering	 305
<i>Peter Dabler-Larsen</i>	
Evaluering – begrebsligt set	305
Forholdet mellem evaluering og NPM	306
Evaluering – punktnedslag angående dannelsen af feltet	307
Evaluering i de nordiske lande – nogle observationer	311
Nye kontroverser i kølvandet på NPM?	313
Afrunding	318
 Kapittel 21 Kontrollen med maktutøvelsen i en fragmentert styringsstruktur	 319
<i>Gjermund Haga</i>	
Innledning	319
Nøkkelbegrep: kontroll av makthaverne. Hva forstår vi med begrepet kontroll/«accountability»?	321
Teoretiske ansatser	322
Lederne og de som blir ledet	323
Tillit – et nøkkelord	324
«Selskapssyke» som generelt fenomen i norsk offentlig forvaltning	325
Samhandlingsreformen: eksempel på kontrollutfordringer	326
Fra sykehusreform til samhandlingsreform	326
Over til samhandlingsreformen	327
Distriktsmedisinsk senter – DMS – på Steinkjer	328
Partnerskapene og kontraktene som skal etableres	329
Drøfting	331
Konklusjon	333

Litteratur	334
Offentlige dokumenter	363
Forfatteromtale	365